

MÁRTON LÁSZLÓ

Női név

Azt a nőt, aki mindjárt a szemünk elé kerül, nevezhetném Katinak vagy Magdinak is, de én inkább Dolorózának fogom nevezni. Doloróza, illetve „dolorosa” latin szó, és azt jelenti: fájdalmas. Ennek a nőnek testi fájdalmai vannak, sajognak a csontjai. Magam sem tudom, mi lehet a fájdalom oka. Egyelőre csak annyit tudok erről a nőről, hogy egy iskolában dolgozik, és ha néhány percig álló testhelyzetben marad, akkor először megfájdul a gerince, aztán a combcsontjába is belehasít a fájdalom, végül a jobb karja zsibbadni kezd, és néhány perc alatt érzéketlenné válik, mint akinek becsípődött egy fontos érző- és mozgatóidege.

De nem. Mégsem. Hiába volt alig egy perccel ezelőtt az én ötletem, hogy Doloróza legyen, most egyszerre csak mégsem tetszik ez a név. Mesterkéltnek érzem. Legyen egyszerűen csak Róza, Dolo nélkül.

A címben említett női név egyébként nem is őt jelöli, hanem egy másik nőt, akit végképp nem ismerek. Őt is hívhatnám Katinak vagy Magdinak, de őt inkább így hívom majd: a Név. És mindjárt szóba kerül még egy férfi is, pontosabban férfiember. Meglehetősen utálok azt a szót, hogy „férfiember”, de hát nem vele van a baj, hanem azzal a személlyel, akire vonatkozik. Na, neki aztán van rendes, közönséges magyar neve: Csató Károly vagy Karcsi, ahogy jobban tetszik.

Róza naplójában tegnap délután a következő bejegyzést olvastam: „A csontjaiban érezhető fájdalom kísérő tünet volt a valódi társ helyett a mindennapok során.” Róza a naplójában egyes szám harmadik személyben emlegeti önmagát, és ez jóval többet elárul az ő harmadik személyéről, mint a bejegyzésben említett „valódi társról”, akiről egyelőre én is csak annyit tudok, hogy férfiember, hogy Karcsi, és hogy hosszabb időre elutazott Z. ország fővárosába. Ott akadt valami dolga neki. Így tehát a csontokba hasító testi fájdalom mellett – ismét a naplót idézem – „némileg más árnyalata volt annak a fájdalomnak, amely a várakozáshoz rögződött, és így véste bele magát R. agyába”.

Péntek volt. De nem, nem volt, hanem van. Hadd mondjam el az eseményt jelen időben, elvégre most történik, ebben a percben. Péntek van, a hét utolsó munkanapja. A munkaidő már letelt. Mondhatnám úgy is, hogy véget ért a tanítás, de nem vagyok benne biztos, hogy Róza tanárként dolgozik az iskolában. Talán titkárnő, de az is lehet, hogy ő a gazdasági igazgató. Ezt majd később fogom eldönteni. Róza jelenlegi helyzetéhez – hadd mondjam így: sorsához – más nem is illik inkább, mint egy kis többletmunka. Egy kis túlóra a hét utolsó munkanapjának végeztével. Így legalább van valamilyen feladata. Így legalább ideig-óráig azt hiheti, hogy van értelme az életének, hiszen dolgozik. Így legalább talál ürügyet rá, hogy ne kelljen péntek délután hazamennie az üres lakásba.

Most már valamivel többet tudok, mint nyolc perccel ezelőtt, amikor elkezdtem írni az előző bekezdést. Róza nem valószínű, hogy titkárnő. Egy titkárnő vajmi ritkán vágyik többletmunkára. És egy jobb sorsra érdemes, „így legalább” fordulatokat fogalmazó nő aligha gazdasági igazgató. Akkor inkább ő az iskolaorvos, aki munkaidőn túl végzi a kötelező adminisztrációt. Vagy még inkább az iskolaorvos asszisztense.

És az előző bekezdés írása közben, körülbelül három perce, még egy fontos dologra rájöttem. Arra tudniillik, hogy az esemény, amelyet el akarok beszélni, mégsem ebben a percben történik, hanem húsz évvel ezelőtt. Róza húsz évvel ezelőtt valamit még akart nézni számítógépen, és az ezredforduló tájékán, amikor az elbeszélendő esemény tör-

tént, Rózának otthon még nem volt számítógépe, de a munkahelyén már voltak számítógépek. Külön teremben sorakozott mind a négy készülék, akárcsak – ez jutott eszébe rólok – négy ragyogó szőré paripa a versenyistállóban.

Az épület már üres volt. Kísérteties csend honolt a folyosókon. A nagy múltú falak patinás kilincses ablakainak letisztítás után sóhajtó üvegtábláin keresztül besütött a délutáni nap. Róza már ettől is boldog volt. Boldoggá tette őt az a tudat, hogy képesnek érzi magát a boldogságra. Eszébe jutott egy közmondás: „Nincsen róza tövis nélkül.” Nem tudta kiverni a fejéből, pedig próbálta, és a próbafolyamat következtében a közmondás megváltozott. „Nincsen Róza Dolo nélkül.” Ez lett belőle.

Egy hang makacsul ismételte a fejében: „Nincsen Róza Dolo nélkül. Nincsen Róza Dolo nélkül.”

Ez persze butaság, ő is tisztában volt vele. Különbösen is, ki az a Dolo? Nyilván egy férfiember. Dolo az ő élete nagy szerelme, akire ő, Róza egyszer majd rátalál. Vagy, ami még valószínűbb, egyszer már rátalált, csak éppen elfelejtette. Olyannyira, hogy semmilyen személyes emléket nem tud felidézni róla, még csak fel sem ismerné az utcán.

De ha tényleg nincsen Róza Dolo nélkül, akkor ő, Róza – legalábbis jelenleg – nincs, nem létezik. Még szerencse, hogy ebben a pillanatban lenyomta a számítógépterem ajtajának kilincsét, máskülönben – ki tudja? – talán csak ugyan megsemmisült volna.

Húsz évvel ezelőtt ebben a teremben négy számítógéplakott, akárcsak négy ragyogó szőré paripa a versenyistállóban, mind a négy ugyanazon a hosszú asztalon. Róza leült a legközelebbihez, és bekapcsolta. Azt remélte, hogy levelet kap valakitől. Egy férfiembertől. Előre örült neki. Kellemes izgatottsággal hallgatta az üzembe helyezett készülék egyenletes zúgását.

És tessék! Már látszik is a képernyőn a levél! Nem a kezdőlap, hiszen akkor keressélnie kellene, hanem rögtön a levél, hogy ne kelljen keressélnie.

Húsz évvel ezelőtt, ebben a pillanatban Róza figyelmét egy nagy K betű vonta magára. Egy verzál. Magyar Marcell magyarázta el neki egyszer, hogy a nyomtatott nagybetűnek ez a szakszerű megnevezése: verzál. Magyar magyartanár volt, és húsz évvel ezelőtt az egyik szűnetben udvarolni próbált Rózának, de nem járt sikerrel. Róza a naplójában meg is írja, hogy miért nem. Róza naplója most van a kezében, ebben a pillanatban, viszont a húsz évvel ezelőtti bejegyzéseket olvasom. Húsz évvel ezelőtt, ebben a pillanatban a K betűt egy A betű követte, az is verzál. Ezt követően Róza, ha akarta, sem akadályozhatta meg, hogy észlelje az R betűt, a nem kevésbé verzálnak látszót. KAR. Egy férfiember izmos karja, amely Rózákat csakhamar átöleli, és amelybe Róza mindjárt beleomlik.

Szóval, KAR. Ezzel még semmi baj. Igen ám, de nincsen KAR – mi nélkül? – CSI nélkül. És jó, tényleg: ott pompázik a képernyő alján a csupaverzál KARCSI.

Még ez is tökéletesen rendben van. Igen ám, de nincsen levélíró címzett nélkül, a címzettet pedig illik megszólítani, és íme, tényleg, ott pompázik a képernyő tetején a megszólítás.

„Cuncikám-puncikám!”

Róza soha nem volt senkinek sem a cuncikája-puncikája, őt nem volt szokás így szólítani, se húsz évvel ezelőtt, se máskor. Akkor tehát a címzett nem ő, hanem valaki más.

Ahogy a dominók egymást lökik, úgy indult el az áradat. Betű betűt, szó szót, mondat mondatot követett. És onnantól már, ha akarta volna, sem tudta volna megtar-



Molnár Péter: Pompeii

tóztatni magát attól, hogy elolvassa. Mintha egy kívülálló szemével nézte volna magát. Tessék, itt van ő, amint olvassa az írást. Elolvass egy levelet, amelyet nem neki írtak. Tényleg nem neki? Hát akkor kinek?

De hát ez nem is egy levél. Hanem több! Egy egész levelezés!

Ebben a pillanatban Róza még mindig azt hitte, hogy csak álmodja mindazt, ami történik vele. Igen ám, de először megfájdult a gerince, aztán a combcsontjába is behasított a fájdalom, végül a jobb karja zsibbadni kezdett, és ebből megértette, hogy nem álmodik.

Ugyan már, ki lehet KARCSI leveleinek címzettje?

A címzett egy név. Hadd írjam verzállal: egy női NÉV. Tulajdonosáról Róza húsz évvel ezelőttig, eddig a percig azt hitte, hogy az ő leghűségesebb barátnője, akiben száz százalékgig megbízhat.

Es tessék. Most KARCSI a levélíró, és a NÉV a címzett, aztán a következő levél esetében pont fordítva. KARCSI a NÉVnek, a NÉV pedig KARCSInak.

Csató Károlynak hívják az illetőt. „Csató: csaló!” – írja Róza a naplójában. – „R. azt érdemelte, amit kapott” – folytatódik a bejegyzés. „Hogy lehetett R. ilyen naiv? Hogyhogy semmit sem vett észre ebből az egészből?”

Amikor a leveleket olvasva egy szeretkezés aprólékos leírásához érkezett, nemcsak a fájdalmak váltak elviselhetetlenné, hanem azt is megértette, hogy soha többé nem lesz képes megnyílni a testével egyetlen férfi előtt sem, legyen az Dolo vagy bárki más.

Egy másik levélben a NÉV arról írt, milyen feledhetetlen napokat töltöttek együtt X. országban tavaly és Y. országban tavalyelőtt. Vagyis KARCSI már évek óta rendszeresen megcsalja Rózát annak legjobb barátnőjével, a NÉVvel. És a következő levél szerint ő, a NÉV már alig várja, hogy kiutazhasson Z. ország fővárosába KARCSIhoz. „Rád gondolok, lucskos vagyok, csurgok és csepegek. De már megvan a repülőjegy!”

Igy.

Az ész megáll. Repülőjegy, két l-lel!

Már csak azt nézte, róla esik-e szó a levelekben.

De nem. Az ő neve egyszer sem volt leírva.

Alig kapott levegőt. A csontjaiba nyilalló fájdalom szinte elvette az eszét. Arra gondolt a félig-meddig elvett eszével: ha most belépne az ajtón egy csupaverzál DOLO, akkor ő akár meg is bocsáthatna KARCSInak.

Igen ám, de az épület, mint említettem, üres volt. Nem volt seholy senki.